

včas. Nejde o rozsudek pro uznání, který podle § 416 c. ř. s. nabývá účinnosti proti stranám vyhlášením. Vždyť žalovaná neuznala výslovným prohlášením při prvním roku nebo při ústním jednání svůj dluh do výše 10.000 Kč, jakž plyne z jednacího protokolu. Jen na základě takového prohlášení lze vynést rozsudek pro uznání, nikoli však tehdy, když soud usuzuje na uznání dluhu, nebo dokonce jen na uznání částečné splatnosti výkladem přednesu žalované v žalobní odpovědi, ve které však se ani dluh a zejména ani jeho splatnost výslovně neuznává. V takovém případě nejde o uznání, jaké má na mysli § 395 c. ř. s. Proto neběžela k odvolání lhůta od vyhlášení rozsudku dne 12. září 1930, nýbrž ode dne doručení 1. října 1930.

Ve věci samé není dovolání, opřené o dovolací důvody § 503 č. 2 a 4 c. ř. s. opodstatněno. Žalovaná převzala v dopisech ze dne 12. června 1929 a ze dne 23. září 1929 záruku jako rukojmí a plátce za svého zetě, v onom dopisu pro případ, že by po řádném dodání uhlí do třiceti dnů po dojití zboží u žalobkyně nebylo zapláceno, v druhém dopise pak pro případ, kdyby dlužník třicet dnů po dojití jednotlivých vagonů zboží již snad nezaplatil. Převzala tedy závazek zaplatiti, kdyby do určité doby hlavní dlužník nezaplatil, bez ohledu na to, zda proti hlavnímu dlužníku nastala splatnost, tvrzená podle žalované až po odprodeji. Nezáleží na tom, že hlavní dlužník snad mohl platiti později podle původně umluvené doby splatnosti. Zákon nevylučuje, by rukojmí neslibil placení dříve (§ 1353 obč. zák.). Třeba by v takovém případě nebyl závazek ručitelův závislý na splatnosti dluhu pro hlavního dlužníka, nebrání zákon smluvním stranám, by nevzaly na sebe závazek k zaplacení dluhu vedle hlavního dlužníka dříve, než on, a odpoutaly tak svůj závazek z části od závazku hlavního dlužníka co do splatnosti. I když v takovém případě nelze považovat závazek rukojmího do splatnosti u hlavního dlužníka za rukojemský, nevadí nic tomu, by kdo nepřistoupil k dluhu za jiných tužších podmínek (srovn. § 1344, 1347 obč. zák., rozh. čís. 12764 sb. Gl. U. W.). Proto jest nerozhodné, zda byla původně s hlavním dlužníkem ujednána splatnost až po odprodeji zboží a zda později bylo smluveno zaplacení 10.000 Kč do 31. července 1930 a zbytek do konce roku 1930, zejména ana žalovaná sama tvrdí, že k této pozdější dohodě nepřistoupila. Když žalovaná slíbila, že zaplatí, nebude-li hlavním dlužníkem zapláceno do třiceti dnů (po dodání) a tato lhůta uplynula, jest povinna platiti. Odvolací soud tedy nechýbuje, nepokládá-li úmluvy o splatnosti s hlavním dlužníkem za rozhodné a neprovedl o nich důkazy.

Čís. 10817.

Pro nárok obce proti státu, by jí žalovaný stát nahradil náklad, jež zaň učinila a jež měl podle zákona sám učiniti (vyplacení zaopatřovacích požitků), jest přípustný pořad práva.

(Rozh. ze dne 22. května 1931, R II 167/31.)

Žalující obec domáhala se na československém eráru zaplacení toho, co vyplatila v době od 1. ledna 1924 do 31. prosince 1929 městskému

lékaři Dr. J-ovi na odpočivných požitcích. Žalovaný stát vznesl proti žalobnímu nároku námitku nepřípustnosti pořadu práva, ježto otázku, jakou pensi měl a má stát vypláceti Dr. J-ovi, nelze řešiti pořadem práva. Soud první stolice vyhověl námitce nepřípustnosti pořadu práva a odmítl žalobu, uváživ, že rozhodnutí sporu závisí na řešení otázky, zda a v jaké výši přísluší žalující obci proti žalovanému eráru podle příslušných zákonů nárok na náhradu odpočivných požitků, obcí Dr. J-ovi dosud vyplácených, že jde tedy o řešení otázky veřejnoprávní, o které nepřísluší rozhodovati soudům, nýbrž správním úřadům (rozh. nejv. soudu čís. sb. 6461). Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Důvody: I podle spisu i podle skutkového děje napadeného usnesení opírá žalobkyně svůj žalobní nárok skutkově i právně o předpisy §§ 1042, 1036 a 1037 obč. zák., po případě uplatňuje nárok z bezdůvodného obohacení. Tyto nároky jsou vesměs soukromoprávní povahy, prameníce v předpisech obč. zákona a jest o nich rozhodovati řádným soudům. Otázka, kolik vlastně stát podle příslušných zákonných předpisů měl platit Dr. J-ovi, nemůže býti se žalobními nároky směřována. I kdyby snad povolány byly k jejímu rozhodnutí orgány správní, mohl by soud v tomto sporu, a ovšem s účinkem jen pro strany rozepře, o ní rozhodnouti jako o kterékoli jiné předurčující otázce, leč že by se rozhodl k postupu podle § 190 c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Otázku, zda jde o poměr veřejnoprávní, či soukromoprávní, jest řešiti podle povahy právního poměru, z něhož jest vyvozován žalobní nárok. Žalující obec žádá, by jí žalovaný stát nahradil náklad, který zaň učinila a který měl podle zákona sám učiniti. Obec a stát vystupují tu jako právní podměty sobě na roveň postavené, takže žalobní nárok opřený především o ustanovení § 1042 obč. zák. jest nárokem soukromoprávním, o němž nemohou rozhodovati úřady správní, nýbrž podle § 1 j. n. a § 1 obč. zák. jen soudy. Nemá významu tvrzení dovolacího rekursu, že nárok Dr. J-a proti státu na placení pense jest povahy veřejnoprávní, neboť tento nárok není předmětem sporu. Spor se týká náhradního nároku obce jako osoby třetí a náhradní nárok podle § 1042 obč. zák. jest nárokem novým, na právním důvodu pohledávání obcí zaplaceného nezávislým. Zdali a pokud jest žalobní nárok v občanském právu skutečně odůvodněn, bude otázkou věcného rozhodování rozepře, pro něž jest soud oprávněn rozřešiti si také předurčující otázky veřejnoprávní nebo postupovati podle § 190 c. ř. s., jak správně uvedl rekursní soud. Rozhodnutí čís. 6461 sb. n. s., jehož se dovolává stěžovatel, nedopadá na projednávanou věc, neboť v něm šlo o žalobu státu proti válečnému poškozenci o vrácení neprávem vybraného invalidního důchodu podle § 1431 obč. zák., tudíž o případ skutkově i právně zcela rozdílný. Napadené usnesení vyhovuje stavu věci a zákonu a neoprávněnému dovolacímu rekursu nebylo lze vyhověti.